

BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OZBROJENÉ SÍLY MAĎARSKÉ REPUBLIKY

Změněná mezinárodní situace a kvalitativně jiné vojenskostrategické prostředí vyžadují i novou bezpečnostní politiku. V rámci toho je vytvářena principiálně nová vojenská (obránná) politika, což současná maďarská vláda pokládá za významný úkol. V tomto procesu jsou definovány principy budování, poslání, úkoly a organizační struktury ozbrojených sil.

Centrem pozornosti nové maďarské bezpečnostní politiky je zabezpečení míru, zabránění

válce a ozbrojeným konfliktům. Tato politika má vyloženě obranný charakter. Kromě přípravy na obranu státní suverenity a územní integrity Maďarska a plnění vojenských úkolů v rámci mírových misí OSN, nejsou rozvíjeny žádné další vojenské aktivity. Žádný stát není pokládán za nepřítele.

Ozbrojené síly jako nástroj státní moci jsou brány a také budovány jako krajní (poslední) prostředek obrany země při ohrožení ozbrojenou agresí. Bezpečnost země je především zajišťována rozvojem hospodářství, vnitřní stabilitou, podporováním národní kultury a prohlubováním bilaterálních vztahů s evropskými národy, zvláště s národy sousedních států. Prizmatem těchto faktorů je vytváření nezbytný obranný potenciál země. Pro řešení mezistátních problémů pokládá maďarská vláda cestu jednání za jedinou civilizovanou a účinnou metodu.

Ústava Maďarské republiky zakazuje rozmísťování ozbrojených sil cizích států na maďarském území. Geostrategickou polohou a pojetím bezpečnostní politiky se Maďarsko přibližuje k neutrálním středoevropským státům - Rakousku a Švýcarsku. S přihlédnutím k možným regionálním ozbrojeným konfliktům je geostrategická poloha Maďarska nevýhodná. S výjimkou severu nejsou na státních hranicích přírodní překážky a převažující rovinaté území je vhodné pro pohyb operujících vojenských sil (tankových i leteckých). Povaha a hustota sídlištní struktury vytváří přesto podmínky pro partyzánský ozbrojený odpor.

Porovnání hospodářského a vojenského potenciálu se sousedními státy je příznivé. Hospodářský potenciál je především vytvářen efektivitou, výrobou a produktivitou hospodářství. Jeho úroveň je měřitelná úhrnem hrubého domácího produktu (HDP) za rok a podle HDP na jednoho obyvatele i možným dílem HDP vydávaným na obranu. Obranný potenciál zahrnuje i vojenský potenciál, který se přímo odráží ve vojenských silách. Objektivně jde srovnávat pouze část tohoto potenciálu, jako např. početní stavy vojsk a množství vojenské techniky. Ostatní faktory, jako např. kvalita vycvičenosti velitelů a štábů mohou mít velké subjektivní zkreslení a v mnohém záleží na zvoleném hodnotovém kritériu. Reálný obraz vojenského potenciálu dá jen komplexní a všestranné hodnocení celkového obranného potenciálu státu.

Základní údaje Maďarska a sousedních států v roce 1991

Tabulka I

Údaje \ Stát	Maďarsko	bývalá ČSFR	Rumunsko	bývalá Jugoslávie	Rakousko	Ukrajina (odhad)
Počet obyvatel [mil.]	10,6	15,7	23,4	23,9	7,5	52,0
Vojenský rozpočet [mld. USD]	1,23	2,8	1,44	3,52	1,68	23,5
Podíl vojenského rozpočtu na HDP [%]	2,08	2,3	1,67	2,99	1,07	6,3
Vojenské výdaje na 1 obyvatele [USD]	116	178	61,5	147,3	224	451,9

Základní údaje o vojenském potenciálu Maďarska a sousedních států
(údaje jsou z poloviny roku 1992)

Tabulka 2

Údaje \ Stát	Maďarsko ¹⁾	Bývalá ČSFR	Rumunsko	Rakousko	Ukrajina ²⁾
Mírový početní stav OS [tis.]	86,5	154,0	200,8	44	414
Z toho vojáci zákl. služby [tis.]	45,9	87,0	127,0	22,4	-
Podíl vojáků zákl. služby na počtu OS [%]	53	56	63	51	-
Podíl počtu OS na počtu obyvatel [%]	0,81	0,98	0,86	0,59	0,80
Počet vycvičených záložníků [tis.]	210	495	626	242	1000
Tanky	1435	3995	2817	159	10 042
Obrněná vozidla	2090	3460	2870	460	11 000
Děla nad 100 mm	1084	3585	3803	494	10 182
Bojové letouny	87	312	380	54	860
Bojové vrtulníky	64	135	120	-	340
PIK	158	575	400	-	-

Poznámka:

¹⁾ Od roku 1989 do roku 1993 se reálná hodnota výdajů Maďarska na obranu snížila zhruba o 40 procent a početní stav armády ze 155 700 osob na přibližně 100 000.

²⁾ Podle ukrajinských pramenů.

Vojenský potenciál jednotlivých států sousedících s Maďarskem je převážně vyšší, vyjma Rakouska. Rozpadem Jugoslávie a ČSFR se i zde situace poněkud změnila v prospěch Maďarska. Počty osob i vojenské techniky mohou být v některých konkrétních případech poněkud odlišné v závislosti na zdroji a času zpracování. Z posledních statistických údajů zveřejněných v Maďarsku začátkem roku 1993 vyplývá, že koncem roku 1992 měla

maďarská armáda početní stav přibližně 100 tisíc osob., z toho 14 400 důstojníků, 8500 poddůstojníků, 51 100 řadových vojáků a 26 000 občanských pracovníků. V polovině téhož roku údajně měla mít 1435 tanků, 1731 bojových vozidel pěchoty, 143 bojových letounů, 39 speciálních bojových vrtulníků a 1047 kanónů a dělostřeleckých systémů.

Ve srovnání s počty, které pro maďarskou armádu byly stanoveny smlouvou o snížení konvenčních sil, lze konstatovat, že zatímco počet letadel a vrtulníků je nižší a počet bojových vozidel pěchoty se v podstatě shoduje se smlouvou, je počet tanků a dělostřeleckých zbraní vyšší. Zde bude nutné snížení.

Počty zbraňových systémů stanovené Smlouvou o konvenčních ozbrojených silách v Evropě

Tabulka 3

Výzbroj Stát	Tanky	Obrněná vozidla	Děla	Bojové letouny	Bojové vrtulníky
Maďarsko	835	1700	840	180	108
Bývalá ČSFR	1435	2050	1150	345	75
Rumunsko	1375	2100	1475	430	120
Ukrajina	4080	5050	4040	1090	330
Bývalá Jugoslávie	1150	910	1934	415	120
Rakousko	159 460	494	54	-	-

Z dat a skutečností uvedených v tabulkách vyvozuje Maďarsko pro celkovou koncepci odpovídající závěry a opatření v oblasti početních stavů ozbrojených sil, zvýšení profesionální připravenosti vojáků, v modernizaci vojenské techniky i struktury výzbroje.

Maďarská koncepce obrany kalkuluje s těmito možnými ohroženími (riziky):

- mezinárodní napětí,
- ohrožení státních hranic nebo vzdušného prostoru,
- otevřený ozbrojený konflikt,
- přírodní, ekologické a průmyslové katastrofy,
- vnitřní nepokoje.

ZÁKLADY VOJENSKÉ OBRANY STÁTU

Obrana Maďarské republiky přísluší ozbrojeným silám - armádě a pohraniční stráž. Jejich posláním je garantování nezávislosti a bezpečnosti národa, suverenity státu a neporušitelnosti hranic. Maďarská armáda nikoho neohrožuje a není namířena proti žádnému jinému státu.

Definice vojenské obrany na základě analýzy politiky obrany zahrnuje tyto hlavní faktory: úlohy, druhy a početní stavy ozbrojených sil, jejich organizační struktury, výzbroj, dislokaci, zaměření a způsoby výcviku, jakož i požadavky na obrannou připravenost země.

Tyto faktory jsou logicky zahrnuty v systému nezbytnosti obrany, ve formulacích vojenské doktríny, v koncepci vytváření vojenského velení, vojenských struktur a výcviku vojsk.

V případném přímém ohrožení ozbrojenou agresí se předpokládá kombinace pružného a účinného nasazení ozbrojených sil v příslušném operačním směru a prostoru.

STRUKTURA A VÝZBROJ MAĎARSKÝCH OZBROJENÝCH SIL

Struktura i výzbroj v zásadě určují potřeby obrany, možnosti ekonomického potenciálu země a platné mezinárodní dohody v oblasti omezení vojenských sil.

Podstatné snížení početních stavů a výzbroje se týká především útočné organizace a zbraní a jen v malém rozsahu PVO a protitankové obrany. Pro mobilizační potřeby mají být vytvořeny rámcové a výcvikové svazky, které budou v mírových počtech převážně naplněny vojáky z povolání.

Struktura ozbrojených sil: - pozemní vojsko, - vojenské letectvo, - PVO. Organizační struktury a úlohy druhů ozbrojených sil jsou nyní ve fázi přestavby a procházejí velkými změnami, přičemž prioritu má výzbroj a struktura obranného charakteru. V míru jsou jednotky pozemního vojska podřízeny jednomu velitelství a organizačně začleněny ve čtyřech vojenských okruzích. **Brigádní struktura zahrnuje mechanizované a tankové brigády, prapory a roty, podpůrné a zabezpečovací svazky.** Nové je v této struktuře vytvoření **sil teritoriální obrany, v podstatě s miličním charakterem.** Vojenské letectvo a PVO disponují bojovými letouny, PLRS a radiotechnickými jednotkami.

Celkový početní stav ozbrojených sil (OS) bude podstatně redukován. Stejně tak počty zbraní a jednotek. Tento proces již je ve stadiu realizace. Oproti roku 1988 se početní stav ozbrojených sil již snížil o více než 30 tisíc osob, počet jednotek přibližně o 15 až 20 % a počty zbraní (zejména útočných) asi o 35 až 50 %. Souběžně jsou odbourávány všechny taktické a operační raketové jednotky. Snížování početních stavů by mělo pokračovat tak, aby mírový stav OS činil jen 0,6 až 0,8 % celkového počtu obyvatel státu. Současně bude dán důraz na kvalitativní ukazatele u živé síly i vojenské techniky. **Do podzimu roku 1995 mohou mít maďarské OS tyto maximální početní stavy: 100 000 osob, 835 tanků, 1700 BVP, 840 děl, 180 bojových letadel a 108 bojových vrtulníků.**

Literatura:

- Österreichische Militärische Zeitschrift; č. 4 a 5/1992.
- Truppenpraxis; č. 5/1992.
- Die Bundeswehr; č. 6/1992.